

Pædagogisk grundlag – Pædagogisk læringsmiljø

Hvad siger loven på området:

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Hvad gør vi i Kirstinebjerg distriktet og Fredericia Kommune generelt:

I Kirstinebjerg distriktet ser vi definitionen af det pædagogiske læringsmiljø som den samlede pædagogiske praksis, som hele dagen udgør rammen om børns trivsel, udvikling, læring og dannelse. Både i forhold til struktur-, proces-, og indholdselementer.

Strukturelementer – ”Rammerne om det, der sker”

- At læringsmiljøet indeholder både de fysiske, psykiske og æstetiske rammer samt det pædagogiske personales kompetencer, gruppe størrelser mv.
- Da institutionerne i Kirstinebjerg har forskellige rammer, skal den enkelte institution forholde sig til organiseringen af læringsmiljøerne.
- At det er vigtigt, at det pædagogiske personale forholder sig til, hvilken børnegruppe de har, og hvad børnene har behov for.
- At vi tænker i både stationære og midlertidige fokuserede miljøer, der tilrettelægges efter børnegruppernes interesser, behov, køn, kompetencer, færdigheder og potentialer.
- At det samtidig er vigtigt, at børnene lærer at indgå i større eller mindre grupper, da børnene her får erfaring i at indgå i samspil med flere børn/fælle børn, hvor de kan spejle sig i forskelle og ligheder.

Proceselementer - ”Det, der sker”

- Handler om kvaliteten af de relationelle erfaringer, børn gør sig med andre børn og voksne i vores dagtilbud.
- Vi arbejder med mødeøjeblikke som et vigtigt element i læringsmiljøet.
- Vi skal kunne ”se, vente og følge” børnene og få dem til at ”se, vente og følge” os og de andre børn (voksen/barn - barn/barn).
- Vi skal koble børnene op på hinanden med henblik på børnefællesskaber, arbejde med øjenkontakten, at benævne, justere stemmeleje, kropssprog og mimik.
- I alle relationelle interaktioner arbejder vi med vores positioneringer ”bagved, ved siden af og foran”.

Indholdselementerne – ”Intentionerne med det, der sker”

- Handler om kvaliteten af vores lærings-, udviklings- og pædagogiske mål, samt Fredericia Kommunes Børn og Ungepolitik og strategier fra 0-18 år.
- Sikre at der er overensstemmelse mellem intentionerne, og det der sker i praksis.
- Gode pædagogiske læringsmiljøer kan mærkes, når man træder ind i huset. Børns udvikling er afhængig af de muligheder for læring og udvikling, der er tilstede i omgivelserne.

Hvad gør vi i den enkelte afdeling:

I vuggestuen arbejder vi meget med gentagelser og struktur. Vi har fokus på at vi justerer efter den nuværende børnegruppes behov og det enkelte barns nærmeste udviklingszone. Gentagelserne i hverdagen er med til at skabe den nødvendige tryghed for at barnet kan trives og udvikle sig. Over en periode har vi udvalgt et læreplanstema, der kan være valgt både ud fra børnenes *initiativer, interesser og spor*. Men det kan også være valgt ud fra vores pædagogiske faglig vurdering af den samlede børnegruppes behov.

Det der dog som oftest sker i hverdagen er, at vi kigger på børnene og ser hvad der optager dem i øjeblikket og ud fra den vinkel tilrettelægger dagen. Derefter kan vi kigge på læreplanstemaerne og kan vælge hvilket tema der så kan lægges ned over det initiativ der kom fra børnene. Fordi, det der optager og interesserer børnegruppen lige nu og her,

vil også være der hvor der er allermest læring for dem, både som gruppe og for det enkelte barn. Det at vi som voksne ser dem og gruppen som helhed, er så meningsfuldt *både for børn og voksne*.

I børnehaven starter vi dagen ud med at samle børnene for at give børnene et overblik over hvad de skal lave, sammen med hvilke børn, hvilken voksen de skal være sammen med og hvor de skal være henne. Om formiddagen er den voksnes position hovedsageligt *foran og ved siden af* i relationen med børnene.

Hvorimod om eftermiddagen har børnene en større indflydelse på deres leg og aktiviteter. Her er den voksnes position mere *ved siden af og bagved*

Eksempelvis kan en aktivitet være at lave skraldekunst en formiddag. Det er den voksne der har sat rammen for hvad formiddagen skal indeholde og hvordan. Det kan så være at den gruppe børn ikke kan holde lysten i den ramme der er sat 1½ time af til og her er det vi stiller os *ved siden af* og sammen med børnene beslutter at i den sidste ½ time der afslutter vi den planlagte aktivitet og leger på stuen i stedet for.

For at kunne skabe den struktur og genkendelighed der højner barnets trivsel, udvikling og læring arbejder vi i Valhalla ud fra et positioneringsskema. Det er en oversigt over dagen som vi har lavet på forhånd, som giver os et overblik over hvilke børn der skal være sammen med hvilken voksen og hvorhenne de skal være i huset, på tur eller på legepladsen. *Dette laver vi og bruger for, at kunne være så fordybet som muligt i den aktivitet/leg som vi har med den enkelte børnegruppe.*

Ligeledes for at møde så velforberedt som muligt ind til dagen.

Rutiner ser vi i Valhalla som et lige så værdifuldt læringsrum som vores planlagte aktiviteter.

Det er i rutinerne at børnene oplever genkendelsen af allerede lærte ting. Det er her at de kan øve sig på nye ting, men også her de pludselig oplever faktisk at kunne noget af det de allerede har øvet sig på. Det er i de tilbagevendende rutiner at, de kan læne sig ind i trygheden af det velkendte og derfor får en ro, overskud og et større mod til det endnu ukendte.

Nogle af de rutiner der bliver øvet allermest i løbet af dagen, er overgangene. Et eksempel på en overgang kan være, at gå fra at lege på stuen, til at skulle stoppe legen, rydde op, at gå ud på badeværelset, vaske sine hænder for derefter at sætte sig til bords for at spise et måltid. Det er et (stort) skift fra at være i en fri leg til nu at skulle sidde stille ved et bord. Men der er så mange færdigheder der bliver øvet i de mange ting børnene faktisk skal udføre for at nå fra A til B.

Sprogkulturel profil:

Sproget er en stor del af det der også øves i vores daglige overgange. At lytte til en mundtlig besked der gives til flere børn på én gang, at forstå beskeden og så kunne udføre den. Det kræver noget af hvert enkelt barn og det øves hele vejen op igennem Valhalla, fra vuggestue til børnehave. Hver eneste dag og mange gange om dagen.

I Valhalla understøtter vi i mange situationer, vores talte ord med billeder/piktogrammer.

Dokumentation 0-3 år - billeder:

Her på ovenstående billeder afholdes der samling i en vuggestuegruppe. Pædagogen synger først fagtesange sammen med børnene og derefter læser hun en bog højt for dem.

Analyse af billederne:

Samlingen er et godt mødeøjeblik. Pædagogen kan her få mulighed for at få øjenkontakt med hvert enkelt barn og giver god adgang til at få børnenes opmærksomhed, hvad enten det er sangen eller fagterne de finder spændende. Pædagogen kan under sangen både være *foran og ved siden af*. Hun rammesætter sangen, starter op og viser hvilket fagter der laves, børnene kigger på og er med til de fagter og ord i sangen de kender og kan. Da det, som tidligere beskrevet, er vigtigt med rutinerne, vil det højst sandsynligt være en sang som børnene kender godt og har sunget mange gange før. Det giver børnene en god deltagelsesmulighed, både i samspillet med de andre børn og pædagogen. At læse højt for børnene inddrager dem på en måde med den dialogiske læsning som giver gode deltagelsesmuligheder for alle børn. Her er pædagogen igen både *foran og ved siden af og bagved* da den dialogiske læsning som vi anvender i Valhalla inviterer børnene med ind i fortællingen, giver dejlige mødeøjeblikke og er endvidere med til at styrke deres sprog.

Dokumentation 3-6 år - fortælling:

Det er eftermiddag på Balderstuen, børnene sidder ved bordene og spiser deres frugt, den voksne står ved tavlen med piktogrammer og billeder af børnene.

På tavlen gør den voksne, J, klar med piktogrammer af tre forskellige aktiviteter som børnene selv kan vælge sig på, i dag er det magneter og Lego ved to af bordene og biler på tæppet på gulvet. Altså, J bestemmer HVAD der kan vælges, børnene vælger selv HVILKEN aktivitet de vælger.

J tager billedet af et barn og det barn fortæller hvilken aktivitet de vælger at ville lave når vi rejser os fra bordet. Da J når til Ellen spørger hun om noget. Hun fortæller først at hun og Vera legede rigtig godt med dyrene nede på gulvet og det kunne de godt tænke sig at fortsætte med. Må vi det, spørger Ellen?

J møder her Ellen og Vera, siger at det lyder som en god leg og den kan hun godt forstå de gerne vil lege videre. Hun finder et fjerde piktogram frem, det med dyrene, og sætter på tavlen. Ud for dette sætter hun nu billedet af Ellen så pigerne kan fortsætte deres gode leg. Da alle børn har valgt en aktivitet og eftermiddagsfrugten er afsluttet, gør de voksne klar på bordene med Lego og så videre så børnene kan gå i gang med at lege det de har valgt sig ind på den eftermiddag.

Analyse af fortællingen:

Her i fortællingen kan vi se at der i organiseringen af den vokseninitierede leg ligger et fokus på de små miljøer der kan give børnene et fokus på hinanden på en anden måde, da de har valgt ud fra aktiviteten og ikke ud fra hvilke børn de gerne vil lege med.

Det vi også kan se der sker i processen er, at børnenes selvorganiserede leg også kommer ind på bordet som en mulighed. Der opstår et mødeøjeblik da Ellens forslag bliver accepteret og anerkendt som værdifuldt i øjeblikket af J. Helt tydeligt er Js position til at starte med *foran* i denne relation til gruppen, men ender med at være *ved siden af* da børnene også selv byder ind denne eftermiddag.